

Mindig van választás

A pályorientáció rendszerének tartalmi és módszertani fejlesztése - TÁMOP 2.2.2.

Összefoglaló a kapcsolattartó hálózat regionális műhelybeszélgetés sorozatának tartalmáról (2009. november - 2010. szeptember)

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

A TÁMOP 2.2.2. jelű - a „pályaorientáció rendszerének tartalmi és módszertani fejlesztése” című kiemelt fejlesztési program első két éves szerződési időszakában - 2009 nyara és 2010 ősze között -, a Regionális Szakmai Hálózatépítés (RSZH) megpályáztatott tevékenység részeként műhely-beszélgetésekre került sor. A beszélgetéseket a pályázaton nyertes konzorcium szervezet rendezésében tartották meg. Jelen összefoglaló célja, hogy a megrendelő számára összegezze a műhelybeszélgetéseken elhangzottakat.

1. A műhelybeszélgetések célja és feladata

A TÁMOP 2.2.2. jelű – „A pályaorientáció rendszerének tartalmi és módszertani fejlesztése” –, „Regionális Szakmai Hálózatépítés” című – alprojekt keretében központi cél volt a kapcsolattartó hálózat tagjainak felkészítése a program aktuális problémaköreinek, illetve fejlesztési feladatainak egységes értelmezésére, ugyanakkor segítségnyújtás részükre a projekten belüli szolgáltatások (pl. képzés, tanácsadás) hatékony igénybevételére.

A fenti célok megvalósítása érdekében alapvető feladatok voltak:

- a) A projektben részt vevő pályaorientációs szakemberek megismertetése az életpályatanácsadás (Lifelong Guidance vagy LLG) legfontosabb elméleti és gyakorlati problémaköreivel, azok megoldási feladataival, úgy, hogy ezek során lehetőség szerint egységes álláspontot alakítsanak ki, ugyanakkor kapjanak segítséget a megfelelő módszerek megválasztásához, és azok alkalmazásához úgy, azokat saját klienskörükben fel tudják használni, valamint ismereteiket tovább tudják adni egy szélesebb segítő szakma kör számára.
- b) A projektben részt vevő pályaorientációs szakemberek megismertetése a magyarországi pályaorientációs szolgáltató kapacitással - a szakemberek különböző működési területén -, valamint a hálózatba jelentkezett szakemberek szakmai közösségbe szervezése, ezen belül szakmai háttéranyagokkal történő ellátásuk, és háttértámogatás biztosítása a gyakorló és szakképzett pályatanácsadók számára.

E célt szolgálta a pályaorientáció területén dolgozó pályatanácsadók tájékoztatása

- a Nemzeti Pályaorientációs Portálról;
- a Tanácsadók Szakmai (Virtuális) Közösségéről (TVK);
- az eszközfejlesztésekről (pályabemutató mappák, filmek, kérdőívek, stb.);
- az Életpálya Tanácsadó szaklapról, stb.

- c) A pályaaorientáció rokon területein dolgozó humán szakemberek informálása az életpálya tanácsadó rendszer kialakulásáról és információ nyújtása a 30 órás akkreditált érzékenyítő képzésekről.

A feladatrendszer megvalósításának alapvető szervezeti formája a műhelybeszélgetések tartása volt az egyes régiókban, melyeken a fejlesztési szakemberek (továbbiakban: kapcsolattartók) az adott időszak tematikus – előre meghatározott – problémakörét bemutatták, és azt a résztvevőkkel, mint a hálózat tagjaival (családsegítők, szociális munkások, nővérek, tanárok, tanítók, felnőttképzési szakemberek, közművelődési szakemberek, könyvtárosok, munkaügyi ügyintézők, stb.) feldolgozták.

A kapcsolattartók strukturált és szakmailag egységes munkavégzésének támogatására *a projekt-menedzsment egységes műhelybeszélgetés tematikákat és háttéranyagokat dolgozott ki.* Az anyagok témánként 1,5-2 órás strukturált és célorientált szakmai egyeztetéseket tettek lehetővé, amelyekről szakmai összefoglaló készült a későbbi elemezhetőség céljából.

A műhelytémákat néhány havonta variálták, illetve a logikailag egymásra épülő témaköröket egymásra építve vitték a Regionális Szakmai Hálózat műhelybeszélgetés-sorozatba.

2. A műhelybeszélgetések fő tartalma

A műhelymegbeszéléseknek az egyes negyedekben – régióként – azonos tartalma volt, három központilag megadott témakörben, így többek között

- a) az életpálya tanácsadás (LLG) jelentőségének, szervezeti kereteinek, információs rendszerének megismerése;
- b) a TÁMOP 2.2.2. központi program, mint az életpálya tanácsadás hazai adaptációját támogató program, cél-, és feladatrendszerének ismertetése;
- c) a hálózatba jelentkezett szakemberek adatlapjainak felvétele.

Az egyebekben természetesen a résztvevők konzultációs lehetőséget kaptak kérdéseik, véleményük, illetve javaslataik megbeszélésére.

2.1. Az életpálya tanácsadás (LLG) jelentőségének, szervezeti kereteinek, információs rendszerének megismerése

Az LLG bevezető előadásának megtartásához a kapcsolattartók központi felkészítőkön vettek részt, valamint a projektmenedzsment rendelkezésükre bocsátott egy háttéranyagot.

A háttéranyag röviden összefoglalva:

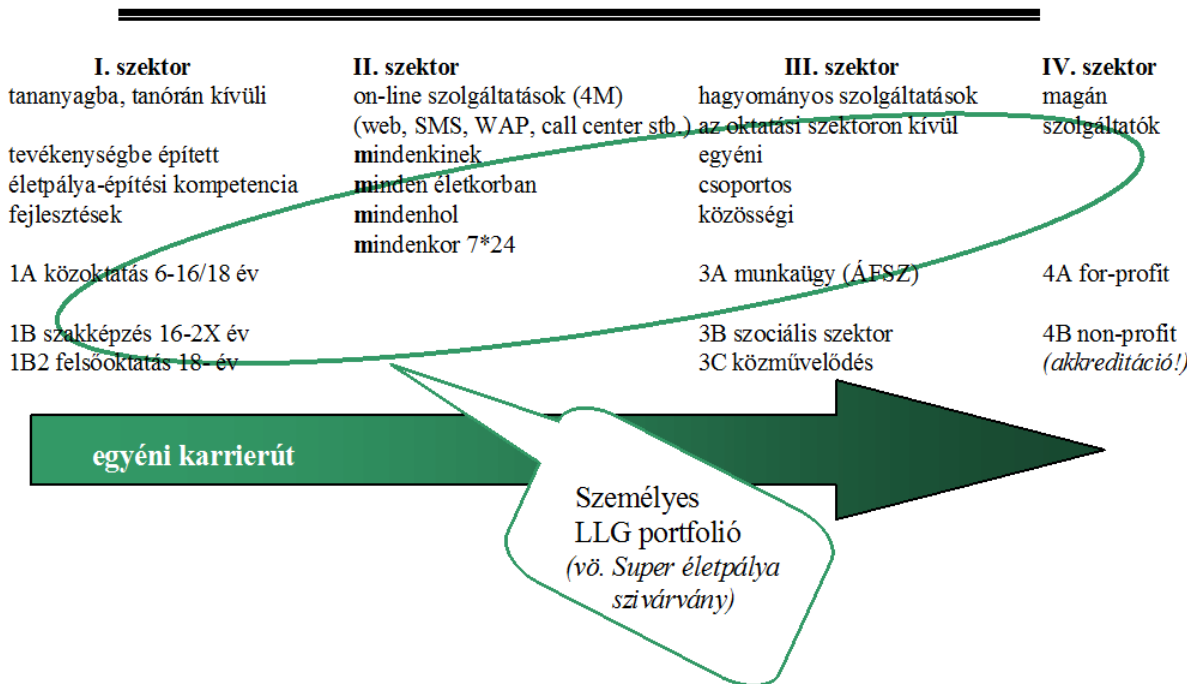
- az életpálya-építés indokoltságát és funkcióját;
- az életpálya-építés legfontosabb elméleti megfontolásait;
- a Lifelong Learning (LLL) és a Lifelong Guidance (LLG) fogalmait, fogalomak viszonyát;
- az LLL és az LLG rendszereit és formáit;
- az LLG funkcióit, – a pályaorientációs-, a pályaválasztási-, és a pályakorrekciós tevékenység meghatározását – az egyes LLL-szakaszokban, a kiemelt célcsoportokban;
- az Európai Képzési Keretrendszer (EKKR) rendeltetését, szintjeit, valamint kapcsolódásait az LLL-gel és a LLG-szel;
- a pályatanácsadó szerepét, munkáját; a támogatás, a pályatanácsadás formáit, eszközeit; az egyéni életpálya portfóliók kifejlesztését, és használati előnyeit.

A teljesség igénye nélkül az alábbiakban néhány gondolatot bemutatunk az előadásokból (az illusztrációk Borbély-Pecze Tibor Bors munkái).

Karrier/Életpálya: életünk eseményeinek összessége születésünk időpontjától halálunkig, mely magában foglalja a tanulást, munkát, családot, szabadidős tevékenységeket, stb.

1.sz. ÁBRA
Az élethosszig tartó pályaeorientációs szakpolitika szektorai
LLGP (Life Long Guidance Policy)

(Az ábrát a szerző készítette. 2007)

Egyéni fejlesztési terv

Alapja	helyzetelemzés, értékelés
Célja	az egyén meglévő kompetenciáinak felmérése után rávilágítani az egyén fejlesztendő kompetenciáira, hogy ezen területek képzésével, fejlesztésével maga is hozzájáruljon a munkaerő-piaci alkalmazhatóságának javításához
Tartalma	az egyén számára a részletes helyzetfelmérés, elemzés alapján, a megjelölt állás/munka kritériumainak megfelelően – a foglalkoztatási realitások figyelembe vételével - elkészíteni a fejlesztési tervét, amely a készítendő életpálya tervezés alapjául szolgál, a portfólió része lesz
Alkalmazási területe	továbbtanulni szándékozónál, munkaerő-piaci szereplőknél, pályakorrekciós esetekben

A témakör kapcsán a kapcsolattartók egyrészt azt kívánták tisztázni, hogy a résztvevők el tudják-e helyezni a saját szakmai munkájukat és intézményük szerepét az életutat támogató pályaorientációs folyamatban és tevékenységben, másrészt az előadó igyekezett megismerni a résztvevők munkáját, hatáskörét, szakmai felkészültségét és munkatapasztalatát.

Az alapelvekről, és a témakör alapismereteiről általában nem volt vita a résztvevők között, inkább egyetértés alakult ki abban, hogy munkájuk eredményessége szempontjából az életpálya tanácsadás elveinek ismerete, illetve ehhez kapcsolódóan a folyamatos felkészültség elengedhetetlen.

2.2. A TÁMOP 2.2.2. központi program cél-, és feladatrendszerének ismertetése

A központi programot összefoglaló előadások általában az alábbi felosztásban foglalták össze a témakört:

- a) A projekt főbb céljai, részcélok
- b) A projekt célcsoportjai
- c) A projekt keretében megvalósuló feladatok
- d) A TÁMOP 2.2.2 szerkezete, projekttevékenységek
 - da) Metodikai fejlesztések
 - db) On-line fejlesztések
 - dc) Off-line pályaorientációs anyagok fejlesztése és szolgáltatások nyújtása
 - dd) Szakemberek képzése, továbbképzése

A központi programmal kapcsolatos ismertetőket a résztvevők megértették, általában nem volt kritikai észrevétel, sőt a programot hiánypótlónak tartották, a megvalósítását támogatják.

Ugyanakkor *kiemelték, hogy a projekttől különösen várják*

- a kapcsolati tőke erősítését;
- szélesebb látókör kialakítását;
- a gyakorlatban hasznosítható információkat;
- induló kezdeményezéseket, újdonságokat;
- szakmai kapcsolatok kiépítését a más területről érkezőkkel.

Kérdések is felmerültek a képzésekkel kapcsolatban, melyek főleg a kredit-érték beszámítására vonatkoztak, másrészt a megjelölt képzési alternatívák közül történő kiválasztás, illetve döntés érdekelte a résztvevőket. Jelentős igényként merült fel az is, hogy

mi lesz a tanácsadói hálózattal a projekt 2010. szeptemberi befejezése után, működtethető-e tovább, illetve lesz-e folytatása a projektnek?

2.3. A hálózati szervezés tapasztalatai

Az adatlapok kitöltéséhez szükséges információk megadása, illetve a kérdésekre adott válaszok zökkenőmentes részei voltak a műhelybeszélgetéseknek. Egy-két észrevétel volt, melyek a kérdőív hosszúságát kifogásolták, a szükségességét azonban általában nem vitatták. A kérdések egy része az adatbázis védettségére, illetve karbantartásának biztosítékaira vonatkozott, hogy ti. megfelelően védve lesz-e az adatbázis, illetve amennyiben a hálózat tagja később kilép, az adatbázisból is törlik-e?

Az egyebekben a résztvevők természetesen konzultációs lehetőséget kaptak kérdéseik, véleményük, illetve javaslataik közreadására, megbeszélésére.

Ezek sorában a legjelentősebb kérdéscsoport a képzésekre vonatkozó további érdeklődés volt, például:

- Milyen feltételei vannak a képzésnek?
- Mikor és hogyan zajlanak a képzések?
- Több képzésre is lehet jelentkezni?
- Hogyan lehet hozzájutni az akkreditált képzési tananyagokhoz?
- Kik lesznek az oktatók?
- Az előzetes tudásmérés hányszor ismételhető meg?
- Az ismertetett tanácsadási formákon kívül léteznek más formák?
- Hogyan lehet bekerülni a szakmai adatbázisba?

A műhelybeszélgetések emlékeztetőinek tanúsága szerint a résztvevők a kérdésekre általában kielégítő választ kaptak, azokat elfogadták.

2.3. Az egyes problémakörök tematikus feldolgozásának összefoglalása

Az egyes témaköröket régiós műhelybeszélgetések keretében dolgozták fel, az előadásokat követően. A beszélgetésekről táblázatos összefoglalások, illetve emlékeztetők készültek. Összefoglalóan meg lehet állapítani, hogy a tematikus műhelybeszélgetések alapvetően elérték azt a célt, hogy célcsoportonként adtak információkat a központi programról, illetve megvalósították a szakmai továbbképzés feladatát is, ugyanakkor a

hálózatba jelentkezett szakemberek személyes információkat is kaphattak az őket érdeklő kérdésekre.

A legfontosabb kérdéskörök, illetve témataralmak az alábbiakban összegezhetőek.

1. Önök mit értenek pályorientáció alatt? Mi a jelentősége ennek?

Egy „átlagos” személy sokféle pályára alkalmas. Ugyanakkor arra kell orientálni, amire tehetsége van, de figyelembe kell venni a társadalmi (munkaerőpiaci) igényeket is.

Az életpálya tervezés az önismeret és a környezeti igények tudatos összehangolását jelenti.

A pályatanácsadásnak része az érdeklődés, és a képesség, készségek, értékek megismerése, majd – a lehetőségekkel való összevetés alapján – következik a pálya és iskolaválasztás, azt követően pedig a szakmai pálya tudatos építése. A pálya, szakma kiválasztása az egyén fő felelőssége, amelyben a pályatanácsadó, mint reflektív tükör funkcionál.

2. Kik az alapvető szereplői a pályorientáció rendszerének?

- Aktív korú személyek - a munkaerőpiacon tevékenykedők, munkavállaló, munkáltató.
- Kortárs csoportok, álláskereső.
- Szülők, tanárok, középiskolások
- Mentorok, tanácsadók.
- Szociális partnerek, érdekvédelmi képviselők.
- Tanácsadók – tanácskérők, orientálók – orientáltak.

3. Mit gondolnak az életpálya-tanácsadásról?

- Fontos, szükség van rá. Ugyanakkor hitelesen akkor tudják ezt képviselni, ha a saját tanácsadói munkájukat, életpályájukat is meg tudják tervezni, amihez hiányoznak feltételek, biztos pontok. Ezt ki adja, teremti meg? A **tanácsadói karrierút** elemeit, kritériumait ki tisztázza? adja át a tanácsadónak? ki tartja be? – hogy csak néhány kérdést említsek a felmerültek közül.
- **Hosszú távú stratégiai tervre van szükség**, hogy eredményesen, értelmesen legyen végezhető ez a szolgáltatás.
- A **minőségbiztosításnak** már a kezdetektől - minden részterületére kiterjedően – a tanácsadói munka, folyamatok fontos elemének kell lennie.
- **Az iskolarendszerű képzés** minél alsóbb osztályaiban – akár már az óvodában is – **induljon el az LLG-oktatása**, ennek a szemléletnek az átadása.
- Összefüggéseket tisztán, világosan látva és értve szükséges oktatni, képezni mind a tanácskérőket széles táborát (6-66 év közöttiek), mind a tanácsadók közösségét. Komplexitásában (pszichológiai – szakmai – fizikai szinteken egyaránt!!!) kell kezelni az életpálya-tanácsadást, és az egyes részeket összekapcsolni, megfeleltetni egymással, hogy egy igazán hatékony, a kor kihívásaira méltó választ adjunk, igényeinek megfelelő megoldás-készlettel rendelkezünk. **Az egyes szakpolitikai alterületek együttműködése alapvető követelmény**, anélkül nem fog sikerülni megvalósítani az elképzeléseket.
- Maga az életpálya-tanácsadás folyamata tartalmazza ezt a komplex – **holisztikus megközelítést**, és az LLG-tanácsadók érezzék sajátjuknak ezt a szemléletet, mentalitást, és ennek megfelelően végezzék munkájukat nap, mint nap.

3. Milyen sikerekkel találkozunk, és milyen nehézségekkel szembesülnek a tanácsadók?

Sikerek:

- A 30 alatti korosztálynak korszerű a szemlélete → minden információ az interneten → inkább a keresés fejlesztésére fókuszálnak.
- Főiskolai gyakorlat: elégedett a tanuló és a gyakorlati hely is, ebből születtek már évek óta tartó kapcsolatok, kölcsönös megelégedésre.
- Amikor egy tanácskérő rájön a tanácsadás során, hogy vannak értékei, felismeri képességeit.
- Visszajön a következő ülésre/foglalkozásra és nem morzsolódik le.
- Befejez egy képzést és nem hagyja abba menet közben.
- Sikerül munkát találni egy régóta állást keresőnek.
- Amikor egy vállalat megérti, hogy miért jó terveznie, felvennie megváltozott munkaképességű embereket és nem csak anyagi szempontok miatt.
- Amikor a szülő is együttműködik, elfogadja a meglátásokat.
- Az értelmi fogyatékosak szívesen dolgoznának.

Nehézségek:

- Mi az, amit a mindennapokban szeretne végezni? Erre a legnehezebb rávezetni őket. A munkaerőpiacon más a lehetőség, előbb-utóbb bármit elvállalnak. Garanciát kérnek, a megoldást a tanácsadóktól várják.
- A felnőttek többsége nincs tisztában a saját kompetenciájával. Az önéletrajzok többsége katasztrofális.
- Hajléktalanokkal foglalkozik: nem akarnak dolgozni, vagy aki akar, annak nehéz az utcáról. A modern gépeket nem tudja kezelni. Az egészségi állapot is problémát jelent.
- A tartós munkanélküliek gondolkodásmódját meg kell változtatni.
- Fogyatékkal élők esetében: Felkészíteni őket a munka világára.
- A tanácskérők átteszik a döntés súlyát a tanácsadókra.
- Folyamatos változás van az oktatásban, az információáramlás hiányos.
- A felsőoktatásban sokszor bizonytalanok a hallgatók: hova és milyen szakra menjenek. 70-80%-uk bizonytalan. Vagy semmi sem érdekli őket, vagy nem tudják, hogy mit válasszanak.
Új szakok: nem ismerik sem a diákok, sem a munkaerőpiac, sem a tanárok.
Ugyanakkor a felsőoktatás lassan változik, lassan követi a munkaerő-piaci igényeket.
Tanácsstalanság a tanácskérői vonalon. A felsőoktatásban most az a fontos, hogy minél több hallgató legyen.
- A pályakezdők esetében ellenállás és alulmotiváltság.
- Nyelvismeret hiánya az idősebbeknél.
- Alacsonyabb iskolai végzettség → inkább megélhetés, mint pályaaorientáció.
- Család, mint korlátozó tényező. Szülői elképzelés, ami nem illeszkedik a gyermek, a fiatal képességeihez.

4. 4.1. *Mely cselekedetek növelik a sikereket, gyarapítják az érdemi eredményeket, erősítik a pozitív élményeket?*

4.2. *Önök szerint mik adhatnak/jelenthetnek támogatást a nehézségek leküzdésében?*

4.3. *Mit tennének másképp? Hol és hogyan változtatnának?*

- Tanácsadók továbbképzése.
- A tanácsadók ismerjék a munkaerő piacot, a gazdaság helyzetét és legyenek naprakészek.
- A trénerek, tanácsadók is legyenek minősítettek.
- Kapcsolati háló: milyen élethelyzetben kihez forduljanak. Jelenleg nincs ilyen.
- Lehetőség és információ. A tanácsadók és tanácskérők összetalálkozása.
- Nagyobb fokú nyitottság a munkaügyi központok részéről. Az ügymenet felgyorsítása. Vezetőfüggő néha egy-egy munkaügyi központ nyitottsága, segítő hozzáállása vagy ennek hiánya.
- Szakmákról, képzésekről, munkahelyekről egységes adatbázis.
- A felnőttképzési vállalkozások nem a munkaerő-piaci igényekhez igazítják a kínálatukat.
- Naprakész információk: továbbképzésekről, fórumok, kérdéseket is fel lehessen tenni, amire érkezik is válasz.
- A pályaorientáció fontosságának a köztudatba vitele.
- Az oktatás legyen összhangban a munkaerőpiaccal.
- Az általános iskola 4. osztályban inkább készségeket és képességeket kellene fejleszteni.
- A tehetséggondozást már fiatal korban elkezdni, akár kisebb településeken is, nem csak nagyvárosokban
- Fontos a pedagógusok önismerete és ne rutinból tanítsanak.
- Több gyakorlati óra az iskolában.
- Erős és hatékony foglalkoztatás-politika -a munkaadói oldalt intenzívebben bevonni.
- Fogyatékkal élők: nemzeti szintű összefogás szükséges, képzéseket kell kidolgozni részükre is.

5. *Milyen észrevételeik, meglátásaik vannak a műhelybeszélgetéseken halott elképzelésekkel kapcsolatosan?*

- Sokan igénybe vennék, igénylik az egyéni tanácsadást, amit a saját oktatásaik utáni, a minőségbiztosítást szolgáló kérdőívekben feltett kérdésekre adott válaszok is alátámasztanak.
- A tanácsadók képzettek, motiváltak legyenek; közösségük épüljön, legyen és működjön. Ebben igen sokat segítene a régen várt TVK, a www.eletpalya.afsz.hu működése!!!
- Az életpálya-tanácsadásban a minőségre törekedjenek a mennyiség helyett a tanácsadók, tanácskérők egyaránt.
- **A munkaügyi központok tanácsadók legyenek** és ne adatrögzítők. Azt a feladatot végezzék, amire létrejöttek és ne az adminisztratív – bürokratikus réteget növeljék, gyakran teljesen értelmetlenül, az adatok (ugyanazon adatok!) többszöri rögzítésével. Legyen idejük a tanácskérőkre, és ne az a 3-5 perc, ami most jellemzi őket.

Átalakítandó ehhez a mostani működési rendszerük, ezt mindenki tudja és látja, és várja is.

6. *Mi szimpatikus és mi nem a felsoroltakból?*

- Az LLG összetettségét, komplexitását szem előtt tartva próbálja a kereteket meghatározni, az eszközöket biztosítani ez a pályázat.
- **Online és offline formában is reklámozni**, hirdetni kívánják ezt a lehetőséget, ami jó és egyben szükséges is, de nagyon. A különböző célcsoportokra szabott kommunikációra van szükség!!!
- A képzéseken nagyon jól érezték magukat. Hasznos információkhoz, kapcsolatokhoz is jutottak. Új módszereket is megismertek, elsajátítottak, és van, aki már a munkájába be is épített egy-két elemet, vagy a képzések szellemisége hatására változtatott korábbi elképzelésein, koncepcióin, eszközhasználatán.
- A trénerek jók legyenek, kellően kiképzettek.
- A fiatalok tájékoztatására fokozottan odafigyelni, részükre jobban marketegetni ezt.

7. *Milyen információkat hiányoltak?*

- **A TVK mikor indul el**, mikor fog működni?
- A tanácsadói munka minőségbiztosításáról semmit nem hallottak. Ezt hogyan kívánja megvalósítani az FSZH?
- A pályázat folytatását, fenntarthatóságát nem látja biztosítottak. Ezzel mi újság?
- Mi a további sorsa a tanácsadóknak?
- Hogyan induljanak el ezen a területen, ha már képezték őket, jelentkeztek a rendszerbe?
- Az országos szakmai névjegyzékbe (=regisztrálásra) bekerülés mikor, hogyan, hova történik? Mit kell tenniük ez ügyben? Kihez, hova forduljanak? Milyen dokumentumokra, egyáltalán mire van szükség a regisztráláshoz?
- **A szociális területen dolgozókat jobban vonják be a tanácsadásokba, képzésekbe.** Tapasztalataik, gyakorlatban edzett meglátásaik nagy segítséget jelenthetnek a társterületeken dolgozóknak is, arról nem is szólva, hogy így a már eleve rendelkezésre álló szellemi bázist lehetne okosan, hatékonyan felhasználni, dolgoztatni, működtetni.
- **A médiában sokkal hangsúlyosabban jelen kell lenni.**
- Az információk átadását, közlését mind a tanácskérők, mind a tanácsadók felé elérhetővé, naprakészen szolgáltatni szükséges, mert anélkül elsikkad, értelmét veszti a sok befektetés, ráfordítás, ami eddig megvalósult és ezután történni fog.

8. *Ha egyetlen területét (LLG) oldhatnák meg, melyik lenne az? Mi lenne a megoldásuk?*

- Munkahelyteremtéssel nagyrészt megoldható lenne az életpálya-tanácsadás kérdésköre, hiszen érdemi információkat, konkrét segítséget és megoldásokat tudnának nyújtani a tanácskérőknek.
- Az oktatásban – főleg a középiskolások körében – a pályaorientációról beszélni, információkat átadni. Így elkerülhető a 30-40-50 éves „bolyongó” a munkaerő-piacon, aki még mindig nem tudja: mit akar, mi is lenne a neki való; vagy egy rossz szakma-vagy iskolaválasztás miatt nem találja a helyét a munka világában. És a fiatalok még rugalmasak, befogadóbbak, könnyebben alakíthatóak, és jobban átadható számukra mind a LLL, mind a LLG mentalitása, szellemisége.

- **A pályaválasztási tanácsadó rendszert visszaállítani vagy legalább működtetni.** A gyerekeknek, de a szülők zömének is gyakran fogalmuk sincs arról, hogyan is néz ki az iskolarendszerünk, mi mire jó, mi mire való. Ezt elmagyarázhatná akár életpálya-tanácsadó is: osztályfőnöki órákon, külön foglalkozásokon. Ahogy a *3. workshop tematikában* is szerepel: a NAT része legyen, és végezze ezt hozzáértő, szakmailag megbízható, képzett, lelkes LLG-mentor, tanácsadó vagy szakember.
- A célokból (=amit elért eredményként akarunk látni a folyamat végén) kiindulva visszafelé tervezzük meg a szükséges lépéseket, végezzük a munkát.
- **A szakpolitikai társterületek működjenek együtt,** támogassák egymást. A munkaügyi központok társak legyenek és ne ellenségek ebben a folyamatban, hiszen a cél közös, az eszközök, a hatáskör lehet más.
- Van, aki a **rehabilitációs tanácsadásban** venne részt, és szívesen képezné is magát ezen a területen.
- Ugyanazt értsék az egyes kifejezések alatt a különböző területeken dolgozó szakemberek: **egységes szakmai kifejezések** legyenek.
- A tanácsadók országos hálózatát hozzák létre, működjön. A TVK segíthet ebben.
- **A pályakezdőket és a nyugdíjba menőket** hozzák össze, akár egy **mentori program** keretein belül. Ezzel egyrészt a fiatalok tapasztalatot szerezhhetnek, másrészt az idősek is átadhatják tudásukat, ezáltal is fontosnak érezve magukat, munkájukat.
- **Az önkéntes és a diákmunka** nagy lehetőségeket rejt tapasztalatszerzés terén is.
- Az oktatásban látja a jövőt. Akár már a 8. osztálytól és a középiskolákban bevezetni az LLG-t. Legyen akár kötelező **iskola-életpálya-tanácsadó** alkalmazása, ahogy van iskolapszichológus is például. És fajsúlyosan kommunikálni ennek a korosztálynak e terület fontosságát és lehetőségeit!!!
- **A hátrányos helyzetűek prevenciója** oldódjon meg. A térségi/területi szakemberek érdemben tudjanak együttműködni. Ehhez teremtsék meg és biztosítsák a feltételeket is.
- Készüljön egy olyan **foglalkozási lista**, amely abban segít a tanácsadónak, hogy be tudja sorolni: könnyű fizikai munka vagy nehéz, ehhez ilyen és ilyen végzettség/gyakorlat/tapasztalat szükséges, stb.
- **Rehabilitáció** terén nem egy nyelvet beszél az orvos, az ügyintéző és az LLG-tanácsadó. Megoldás: Összeültetni őket, hogy lássák világosan: ki mivel foglalkozik, kihez mi tartozik, és így gyorsan közös nevezőre tudnak jutni.

Összefoglalva, érzékelhető, hogy a hálózatba jelentkezett több mint három és fél ezer szakember rendkívül aktívan vett részt az információ-cserében, és sok olyan lényegi kérdést, illetve problémát vetettek fel, melyek megoldása az állami szerveknek is folyamatos feladatot jelent. Ugyanakkor az is világosan kitűnt, hogy a bejelentkezettek többsége maga is tenni akar a fejlesztésért, különösen, ha ehhez módszertani segítséget kap. Ennek egyik lépéseként – az önfejlesztés segítésére – közreadtunk egy – mellékelt – összeállítást a tanácsadást nyújtó honlapok jegyzékéről.

Tanácsadást nyújtó honlapok jegyzéke

- KépezdMagad, magyar, www.kepezdmagad.hu
- Nemzeti Pályainformációs Központ, magyar, www.npk.hu
- Felvi.hu, magyar, www.felvi.hu
- Szakképesítés.hu, magyar, www.szakkesites.hu
- Milegyek.hu, magyar, www.milegyek.hu
- Pályanet, magyar, www.palyanet.hu
- Necc.hu, magyar www.necc.hu
- PályaKezdd, magyar, www.palyakezdd.hu
- Pályakezdő, magyar, www.palyakezdo.hu
- Szakiránytű, magyar, www.szakkesites.hu/szakiranytu
- O*Net Online, angol, online.onetcenter.org
- Choices Online, angol, www.bridges.com
- CareerOneStop, angol, www.careeronestop.org
- CareerInfoNet, angol, www.acinet.org
- Guide to the World of Occupations, angol/cseh, www.occupationsguide.cz/en
- Berufenet, német, www.infobub.arbeitsagentur.de/berufe
- Kursnet, német, www.kursnet.arbeitsagentur.de
- Machs Richtig, német, www.machs-richtig.de
- BBZ - Beruf Bildung Zukunft, német, infobub.arbeitsagentur.de/bbz/
- AMS rendszerek, német, www.ams.at/buw.html
- Qualifikationsbarometer, német, bis.ams.or.at/qualibarometer
- BerufsInfoSystem (BIS) ,német, www.ams.at/buw/14452.html
- YourChoiceInfo, német, www.yourchoiceinfo.at
- ONISEP, francia, www.onisep.fr
- Onisep Ressources Éducatives Sur l'Orentation, francia, www.onisep-reso.fr/onisepportail/portal/group/pro
- Orientation et formation, francia, www.orientation-formation.fr
- Orientation.fr, francia, www.orientation.fr

- Le Guide des Formations, francia, www.leguidedesformations.fr
- ROC, holland, www.roc.nl/default.php
- UddannelsesGuiden.dk, dán, www.ug.dk
- Arbetsförmedlingen, svéd www.arbetsformedlingen.se
- DISCO, többnyelvű www.disco-tools.org
- Eurydice, angol, német, francia, www.eurydice.org
- EURES, többnyelvű, www.europa.eu.int/eures

(Pályaorientációs portálok szerkezeti és tartalmi vizsgálata - Tematikus hazai és nemzetközi áttekintés FSZH 2008. Témavezető: Borbély-Pecze Tibor Bors)